

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบท ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2) พัฒนารูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และ 4) ติดตามประเมินผลการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรประจำศูนย์ประชาชนชาวบ้านในเขตจังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 ศูนย์ รวมทั้งหมด 40 คน วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 4 ระยะคือ ระยะที่ 1 การศึกษาบริบท ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ระยะที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ระยะที่ 4 การติดตามประเมินผลการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรประจำศูนย์ประชาชนเกี่ยวกับบริบท ปัญหา ความต้องการ และแนวทางของรูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม แบบสอบถามความคิดเห็นด้านการยอมรับเทคโนโลยี และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 4 ระยะ ดังนี้

1. ศึกษาบริบท ปัญหา ความต้องการ และแนวทางของรูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.1 ผลการศึกษา บริบท ปัญหา ความต้องการ และแนวทางของรูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์ปราชญ์ทั้ง 18 ศูนย์ ในเขต 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดขอนแก่น

1.2 ผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานของศูนย์ปราชญ์ พบว่าบุคลากรประจำศูนย์ปราชญ์แสดงความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1.3 ผลการศึกษาความต้องการในการเผยแพร่องค์ความรู้ บุคลากรประจำศูนย์ปราชญ์มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีความต้องการสูงที่สุดคือควรให้มหาวิทยาลัยสนับสนุนเกี่ยวกับการสร้างเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 ผลการศึกษาแนวทางในการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ บุคลากรประจำศูนย์ปราชญ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นสูงที่สุดคือให้มหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนในการสร้างเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

2. พัฒนารูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.1 ผลการพัฒนารูปแบบ 1) ได้องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) หลักการและแนวคิด 1.2) วิธีการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ และ 1.3) ตัวชี้วัด 2) คู่มือ

การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1) วิธีการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 2.2) กำหนดการอบรม 2.3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ 2.4) คู่มือการอบรมแต่ละหลักสูตร 2.5) ใบงาน 2.6) แบบประเมินดังนี้ 2.6.1) แบบประเมินสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2.6.2) แบบประเมินเว็บไซต์ 2.6.3) แบบประเมินความพึงพอใจ

2.2 ผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ด้านที่มีผลการประเมินสูงที่สุดคือด้านองค์ประกอบและเครื่องมือและความเหมาะสม ของขั้นตอน A : ฝึกปฏิบัติมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3.1 ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กลุ่มที่ 1 การพัฒนาเว็บไซต์ พบว่าผู้เข้าอบรมมีผลการฝึกปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มที่ 2 การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ผู้เข้าอบรมมีผล การฝึกปฏิบัติทุกใบงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มที่ 3 ผู้ช่วยเทคนิคด้านคอมพิวเตอร์ พบว่า ผู้เข้าอบรมมีผลการฝึกปฏิบัติทุกใบงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ผลการสอบวัดผลการเรียนรู้ ผู้เข้าอบรมมีผลการสอบก่อนเรียน โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 42 ผลการสอบหลังเรียน โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 81

3.3 ผลการประเมินเว็บไซต์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละศูนย์ ปรากฏพบว่า ศูนย์ปราชญ์ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดคือศูนย์เรียนรู้ศรีนครพัฒนาโดย มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

3.4 ผลการประเมินสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

3.5 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า ด้านความเหมาะสมของกระบวนการพัฒนามีผลการประเมินสูงที่สุด โดยมี ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ติดตามประเมินผลการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

4.1 ผลการสังเกตการณ์พัฒนาเว็บไซต์ของทั้ง 10 ศูนย์ พบว่า มีการปรับปรุงเพิ่มเติมข้อมูลโดยรวม ร้อยละ 89 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีการปรับปรุงเพิ่มเติม ร้อยละ 100 มีอยู่ 6 ข้อ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป องค์กรความรู้ในรูปแบบเอกสารเวิร์ด องค์กรความรู้ในรูปแบบเอกสารพาวเวอร์พ้อยท์ ผู้เข้าใช้เว็บไซต์ จำนวนสมาชิก และผู้เข้าใช้สมุดเยี่ยม

4.2 ผลการศึกษาด้านการยอมรับเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทั้งด้านความง่ายต่อการใช้งาน และด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ มีผลอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. การศึกษาบริบท ปัญหา ความต้องการ และแนวทางของรูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผลการศึกษา บริบท ปัญหา ความต้องการ และแนวทางของรูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์ปราชญ์ทั้ง 18 ศูนย์ ในเขต 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดขอนแก่นบุคลากรประจำศูนย์ปราชญ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์ปราชญ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือผู้ที่ต้องการศึกษาสามารถ สืบค้นข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการเผยแพร่องค์ความรู้ บุคลากรประจำศูนย์ปราชญ์มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีความต้องการสูงที่สุดคือควรให้มหาวิทยาลัยสนับสนุนเกี่ยวกับการสร้างเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ บุคลากรประจำศูนย์ปราชญ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นสูงที่สุด

คือให้มหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนในการสร้างเว็บไซต์แหล่งการเรียนรู้ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากปราชญ์ชาวบ้าน ได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการหาช่องทางเผยแพร่องค์ความรู้ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะการเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทันสมัย และเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน ซึ่งจากการเก็บข้อมูลพบว่าปราชญ์ส่วนมาก มีความต้องการเว็บไซต์แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากขาดความรู้และประสบการณ์ นอกจากนี้แล้วหน่วยงานในการสนับสนุน และพัฒนาทางด้านไอทียังไม่มีหน่วยงานเข้ามาให้การสนับสนุน สอดคล้องกับนิรมล ทิพชัย (2551) ที่วิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนารูปแบบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนเชิงใหม่ประชาอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ไม่มีข้อมูลปราชญ์ หรือผู้รู้ในท้องถิ่น ขาดการวางแผนและประชุมชี้แจง ด้านงบประมาณมีน้อยไม่มีค่าตอบแทนวิทยากร สอดคล้องกับ ชุตติกาญจน์ ศรีวิบูลย์ (2554) ที่ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัย พบว่า สภาพ และปัญหาในการจัดการความรู้ ปัจจุบันมีการความรู้ในองค์กรทั้ง 6 องค์กรประกอบมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และระดับมากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัย

- 1) การแสวงหาความรู้
- 2) การสร้างความรู้
- 3) การจัดเก็บความรู้
- 4) การวิเคราะห์และคัดกรองข้อมูล
- 5) การถ่ายโอนและเผยแพร่ความรู้
- 6) การประยุกต์ใช้และปรับความรู้ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบมากกว่า 3.50 ขึ้นไปทุกองค์ประกอบ ปัญหาในการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ความคิดเห็นในระดับปานกลาง สอดคล้องกับจรัสศักดิ์ ประทุมรัตน์ (2550) ที่ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบแหล่งการเรียนรู้ตามความต้องการของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรจำนวนมากใช้และมีความพอใจต่อเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการและหน่วยงานด้านเอกชนในการให้ความรู้ด้านเกษตรกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้านกองทุนและด้านธุรกิจชุมชน 2) เกษตรกรมีความต้องการรับข้อมูล ข่าวสาร จากแหล่งการเรียนรู้ โดยต้องการสื่อประเภทบุคคลอยู่ในระดับมาก 3) รูปแบบแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม การจัดการรูปแบบแหล่งการเรียนรู้ให้ทำหน้าที่เต็มตามศักยภาพเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน เป็นขุมพลังให้เกิดการขับเคลื่อนในสังคมแห่งการเรียนรู้ ควรมีลักษณะการดำเนินการจัดการด้านเนื้อหาความรู้ที่หลากหลาย

2. การพัฒนารูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผลการพัฒนารูปแบบ 1. ได้องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) หลักการและแนวคิด 1.2) วิธีการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ และ 1.3) ตัวชี้วัด 2) คู่มือการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1)วิธีการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 2.2) กำหนดการอบรม 2.3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ 2.4) คู่มือการอบรมแต่ละหลักสูตร 2.5) ใบงาน 2.6) แบบประเมินดังนี้ 2.6.1) แบบประเมินสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2.6.2) แบบประเมินเว็บไซต์ 2.6.3) แบบประเมินความพึงพอใจ คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านที่มีผลการประเมินสูงที่สุดคือด้านองค์ประกอบและเครื่องมือและความเหมาะสมของขั้นตอน A : ฝึกปฏิบัติมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในระยะที่ 1 มาเป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบ อีกทั้งในขั้นตอนการร่างรูปแบบนั้นผู้วิจัยได้นำรูปแบบที่ได้ออกแบบ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ นอกจากนั้น ได้นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแนะนำเพิ่มเติมถึงความสมบูรณ์ถูกต้องของรูปแบบ สอดคล้องกับวินัย บุญกล้า (2548) ที่ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านห้วยคนทา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านห้วยคนทา จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นด้วยสภาพและปัญหาในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 2) การปฏิบัติทดลองและพัฒนา 3) การประเมินผลการดำเนินการ และ 4) การปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ผลการประเมินการใช้รูปแบบ พบว่า ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ได้ทำการพัฒนาห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องจริยธรรม ห้องศิลปวัฒนธรรม และการเตรียมความพร้อมของบุคลากร สอดคล้องกับประพันธ์ เกียรติเผ่า (2551) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของการศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิจัยพบว่า 1) หลวงพ่อสมัย วัดหนองหญ้าขาว ใช้ภูมิปัญญาแพทย์พื้นบ้านการเหยียบเหล็กแดง รักษาโรคอัมฤกษ์ และอัมพาต โดยได้รับการถ่ายทอดความรู้จากบรรพบุรุษและบุคคลที่มีความรู้ โดยการเรียนรู้ตัวต่อตัวและประสบการณ์ของตนเอง ถ่ายทอดความรู้ให้ลูกศิษย์เฉพาะผู้ชาย ประเมินผลการรักษาจากความพึงพอใจของคนไข้และมีการผสมผสานวิธีการรักษาด้วยการนวด การอบสมุนไพร การรับประทานยา และกายภาพบำบัด 2) การปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการ

สอนภูมิปัญญาท้องถิ่น ของ นางจรงค์ เทศนา ได้แก่ การกำหนดหัวข้อความรู้ สอดคล้องกับภทรา นิษฐ์ บุญส่ง (2552) ที่ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4 ประเภท ได้แก่ 1) คติ ความคิด ความเชื่อ 2) ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี 3) การประกอบอาชีพในท้องถิ่น 4) เทคโนโลยีที่ชาวบ้านนำมาใช้กับชุมชน 2. รูปแบบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า มีรูปแบบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) สถานศึกษาและ ประชาชนชาวบ้านร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) สถานศึกษาเชิญประชาชนชาวบ้านเข้ามาจัดกิจกรรม การเรียนรู้ 3) สถานศึกษานำนักเรียนไปยังแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) สถานศึกษา ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ สอดคล้องกับมรกต วัฒนศักดิ์ (2553) ที่ทำวิจัยเรื่อง โรงเรียนอนุบาลเอกราช : การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้จากฐานภูมิ ปัญญาพื้นบ้านอีสานด้านการดูแลพัฒนาการเด็ก ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันพบว่า การจัดการ ศึกษาในโรงเรียนนั้นทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชน โรงเรียนมีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อสนับสนุนให้แก่ ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่วนการพัฒนาของบุคลากรใน ด้านการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาคือ ไม่สามารถสะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาพื้นบ้าน ได้สมบูรณ์ เพราะยังไม่ครอบคลุมถึงกระบวนการตลอดชีวิต วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นมีรูปแบบการ ถ่ายทอดในระดับปัจเจกบุคคลเฉพาะกลุ่มบุคคล หรือเฉพาะภายในหน่วยงาน

3. ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กลุ่มที่ 1 การพัฒนาเว็บไซต์ พบว่า ผู้เข้าอบรมมีผลการฝึก ปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มที่ 2 การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ผู้เข้าอบรมมีผล การฝึกปฏิบัติทุกใบงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มที่ 3 ผู้ช่วยเทคนิคด้านคอมพิวเตอร์ พบว่า ผู้เข้าอบรมมีผลการฝึกปฏิบัติทุกใบงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการสอบวัดผลการ

เรียนรู้ ผู้เข้าอบรมมีผลการสอบก่อนเรียนโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 42 ผลการสอบหลังเรียนโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 81 ผลการประเมินเว็บไซต์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละศูนย์
 ปรากฏพบว่า ศูนย์ปรากฏที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดคือศูนย์เรียนรู้ศรีนครพัฒนาโดย
 มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยรวมอยู่ในระดับมาก
 ที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้า
 อบรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความเหมาะสมของกระบวนการ
 พัฒนามีผลการประเมินสูงที่สุด โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจ
 เนื่องจากในกระบวนการพัฒนาตามคู่มือที่ได้ออกแบบนั้น ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการพัฒนาเสนอ
 ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นระยะ จากนั้นนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์
 นอกจากนั้นยังใช้หลักการของรูปแบบตามแนวความคิดการยอมรับการใช้เทคโนโลยี (Technology
 Acceptance Model : TAM) มาใช้เป็นกรอบในการพัฒนาเว็บไซต์ รวมถึงหลักการของเทคโนโลยี
 เว็บ 2.0 และหลักการออกแบบ GUI ทำให้กระบวนการสร้างมีความถูกต้อง สอดคล้องกับกฎเกณฑ์
 มาตรฐานยูเอสบีซี (2548) ที่ทำวิจัยเรื่อง การออกแบบระบบสารสนเทศแห่งเรียนรู้และภูมิปัญญา
 ท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ฐานข้อมูลแห่งเรียนรู้
 และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการประกอบด้วยชื่อแหล่งเรียนรู้ประเภทแหล่งเรียนรู้ที่
 อยู่ชื่อผู้รับผิดชอบประวัติความเป็นมารางวัลและเกียรติคุณสาระ โดยสังเขป และต้องการข้อมูลภูมิ
 ปัญญาท้องถิ่นประกอบด้วยชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นสถานที่เกิดวัน/
 เดือน/ปีเกิดที่อยู่ปัจจุบันอาชีพของภูมิปัญญาท้องถิ่นประวัติการศึกษาประวัติการฝึกอบรมรางวัล
 และเกียรติคุณรูปภาพบุคคลแผนที่แนวคิดและสาระ โดยสังเขป ทางเลือกที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูล
 แหล่งเรียนรู้ประกอบด้วยชื่อแหล่งเรียนรู้ที่ตั้งชื่อผู้รับผิดชอบประวัติความเป็นมารางวัลและเกียรติ
 คุณสาระ โดยสังเขป และต้องการทางเลือกสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบด้วยชื่อภูมิปัญญา
 ท้องถิ่นประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นประวัติการศึกษาประวัติการฝึกอบรมรางวัลและเกียรติคุณ
 แนวคิดและสาระ โดยสังเขป ด้านวิธีการสืบค้นข้อมูลใช้วิธีเลือกตามกลุ่มข้อมูลที่จัดไว้ให้และป้อน
 ข้อมูลที่ต้องการด้วยตนเอง ด้านรูปแบบการแสดงผลการสืบค้นต้องการให้แสดงผลข้อมูลแบบ
 ข้อความและรูปภาพด้านแสดงผลเนื้อหาของข้อมูลแหล่งเรียนรู้ต้องการให้แสดงชื่อแหล่งเรียนรู้
 ประเภทแหล่งเรียนรู้ชื่อผู้รับผิดชอบประวัติความเป็นมาแผนที่รูปภาพสถานที่รางวัลและเกียรติคุณ
 และสาระ โดยสังเขป ด้านการแสดงผลเนื้อหาของภูมิปัญญาท้องถิ่นต้องการให้แสดงชื่อภูมิปัญญา

ท้องถิ่นประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่นสถานที่เกิดวัน/เดือน/ปีเกิดที่อยู่ปัจจุบันอาชีพของภูมิปัญญา
ท้องถิ่นประวัติการศึกษาประวัติการฝึกอบรมรางวัลและเกียรติคุณแผนที่แนวคิดและสาระ
โดยสังเขปสอดคล้องกับสนาม เอกวิทย์ (2549) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศแหล่ง
การเรียนรู้ในจังหวัดพิษณุโลก ผลวิจัยพบว่าแหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดพิษณุโลก แบ่งออกเป็น 4
ประเภท ประเภทบุคคล ประเภททรัพยากรธรรมชาติ ประเภทสื่อ ประเภทวัตถุและอาคารสถานที่
การออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศแหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดพิษณุโลกบนเครือข่าย
อินเทอร์เน็ต ทั้งในด้านเนื้อหาและด้านระบบสารสนเทศที่มีความเหมาะสมอยู่มาระดับมาก
ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศแหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดพิษณุโลกบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมี
ความเหมาะสมอยู่มาระดับมาก

4. ติดตามประเมินผลการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์ เครือข่าย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผลการพัฒนาเว็บไซต์ของทั้ง 10 ศูนย์ พบว่า มีการปรับปรุงเพิ่มเติมข้อมูลโดยรวม
ร้อยละ 89 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีการปรับปรุงเพิ่มเติม ร้อยละ 100 มีอยู่ 6 ข้อ ได้แก่
ข้อมูลทั่วไป องค์ความรู้ในรูปแบบเอกสารเวิร์ด องค์ความรู้ในรูปแบบเอกสารพาวเวอร์พอยท์ ผู้
เข้าใช้เว็บไซต์ จำนวนสมาชิก และผู้เข้าใช้สมุดเยี่ยม ผลการศึกษาด้านการยอมรับเทคโนโลยีโดย
รวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทั้งด้านความง่ายต่อการใช้งาน และด้านกา
รับรู้ถึงประโยชน์ มีผลอยู่ในระดับมากที่สุด การประเมินผลด้านตัวชี้วัดจำนวน 6 ตัวชี้วัดผลการ
ดำเนินการวิจัย บรรลุทั้ง 6 ตัวชี้วัด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการปรับปรุงเว็บไซต์
ศูนย์ปราชญ์มีความสนใจ และมีข้อมูลที่พร้อมในการนำขึ้นเผยแพร่บนเว็บไซต์ ส่วนศูนย์ที่ยังไม่
มีการปรับปรุงเว็บไซต์ อาจเพราะกำลังอยู่ในช่วงการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม และอาจจะเป็น
เพราะเพิ่งใช้เว็บไซต์ใหม่ ทำให้ยังไม่คุ้นเคยในการใช้เว็บไซต์ ผลการศึกษาด้านการยอมรับ
และนำไปใช้นั้น ผู้วิจัยใช้รูปแบบตามแนวความคิดการยอมรับการใช้เทคโนโลยี (Technology
Acceptance Model : TAM) เป็นกรอบในการสอบถาม โดยปราชญ์ชาวบ้านยอมรับถึงประโยชน์
ต่อผู้ที่สนใจในการศึกษา ซึ่งจะสามารรถทำได้หลายช่องทางเปิดโอกาสให้คนที่อยู่ไกล ที่ไม่
สามารถเดินทางมาสะดวก ได้เข้าไปศึกษาหาความรู้ได้จากเว็บไซต์ อีกทั้งในการใช้งานและ
กระบวนการพัฒนานั้นง่ายต่อการเรียนรู้ จึงส่งผลให้การประเมินผลด้านตัวชี้วัดบรรลุเป้าหมาย

ทั้งหมด สอดคล้องกับรัช อารีราษฎร์ (2558) ที่ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการดำเนินงานกรีนไอที สำหรับสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งใช้รูปแบบตามแนวความคิดการยอมรับการใช้เทคโนโลยี (Technology Acceptance Model : TAM) ในการติดตามประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายยอมรับรูปแบบการดำเนินงานกรีนไอทีในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ในการนำผลการวิจัยไปใช้ จะต้องมีการศึกษาคู่มือให้เข้าใจ เพื่อให้สามารถปรับใช้ได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ

1.2 การนำรูปแบบไปใช้งานควรเป็นความสมัครใจของศูนย์ปราชญ์ เพื่อให้การเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นมีคุณภาพและมีการปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาเว็บไซต์เผยแพร่องค์ความรู้ของปราชญ์ ในภาษาที่เป็นภาษาอาเซียนเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน กับเพื่อนบ้านต่างประเทศ

2.2 ควรมีการนำรูปแบบการเผยแพร่ไปขยายผลสู่ ปราชญ์ชาวบ้านที่อยู่ในชุมชน แต่ยังไม่ได้รับการรับรองจาก จังหวัด